

Rafał Wąsik

Własny projekt krok po kroku – część 1

Centrum Obywatelskie Centrum C 10 przygotowało poradnik „Własny projekt krok po kroku”. Dla osób, które nie miały okazji z nim się zapoznać oraz dla osób, które wolą taki materiał czytać w odcinkach, przedstawiamy informacje zawarte w poradniku w 6 częściach.

Dzisiaj, w części 1, o tym czym jest projekt oraz jak wygląda cykl życia projektu. Gdyby jednak ktoś z Państwa chciał mieć taki poradnik dla siebie, to zapraszamy do wypełnienia formularza: <https://tiny.pl/75z2w>. Poradnik wyślemy na wskazany w formularzu adres e-mail.

Tytułem wstępu

Choć często nie zdajemy sobie z tego sprawy, rozmaite projekty realizujemy właściwie każdego dnia. Wszystkie nasze zaplanowane działania, które przynoszą określone i zamierzone rezultaty, możemy potraktować jako projekty. Projekty realizujemy w życiu codziennym – jako projekt można potraktować choćby wyjście na zakupy czy wyjazd na wymarzone wakacje z rodziną. Również w życiu zawodowym tworzymy projekty, poprzez planowanie naszych przyszłych działań. Robimy to, ponieważ jest to podstawa osiągnięcia założonych celów.

Przy pozyskiwaniu zewnętrznych środków finansowych, w ramach grantów udzielanych przez różne instytucje lub środków uzyskiwanych od sponsorów, to właśnie projekt stanowi niezbędną podstawę do ubiegania się o te fundusze. To on daje nam gwarancję, że właściwie przygotowaliśmy się do realizacji zaplanowanych działań i również wzmacnia pewność granto-dawcy, że organizacja dokładnie przemyślała planowane zadania oraz jest w stanie je wykonać.

Zanim jednak zaczniemy szukać źródeł do sfinansowania naszych przyszłych zamierzeń, musimy zaplanować co i jak chcemy zrobić – czyli musimy stworzyć dobry projekt!

Czym jest projekt?

Według definicji *projekt* jest tymczasowym przedsięwzięciem, który ma na celu stworzenie unikalnej usługi lub produktu, gdzie charakterystyka tymczasowości określa, że to przedsięwzięcie ma bardzo ściśle określony początek i koniec, zaś unikalność oznacza, że usługa lub produkt w zauważalny sposób jest całkowicie inna niż wszystkie podobne usługi bądź produkty. Pojęcie projektu wymaga sprecyzowania głównych cech. Należą do nich: cel, niepowtarzalność, złożoność, określoność, zmienność, zaangażowanie zasobów ludzkich, ograniczoność czasowa¹.

Projekt to odpowiedź na potrzebę lub problem istniejący w naszym otoczeniu, który trzeba rozwiązać, zracjonalizować bądź usprawnić. Jest on działaniem interdyscyplinarnym, a w trakcie jego planowania i realizacji musimy brać pod uwagę wiele czynników społecznych, gospodarczych czy też ekologicznych. Aby dobrze tę realizację zaplanować, należy przede wszystkim bardzo dobrze zdefiniować problem/potrzebę, czyli posiadać wiedzę na temat rzeczywistości, której dotyczy projekt. Wiedzę tę nabywamy na podstawie naszego własnego doświadczenia, obserwacji, a także rzetelnej analizy dostępnych zewnętrznych źródeł danych (np. oficjalnych statystyk). Opierając się na tych informacjach, możemy następnie określić, co i w jaki sposób chcemy zmienić, czyli sformułować cele i sposoby działania.

Od czego zacząć tworzenie projektu?

Praca nad projektem rozpoczyna się w momencie znalezienia pomysłu na przyszłe działania. Warto ten pomysł rozważyć w większym gronie, np. ze swoimi współpracownikami. Praca w grupie pozwala na ubogacenie pomysłu, a dyskusja sprzyja wyborom dobrych działań i pozwala ograniczyć ryzyko niepowodzenia.

Temat projektu – to czym będziemy się zajmować, powinno być nam dobrze znane. Opis elementów projektu, potrzebny na późniejszym etapie, wymaga od nas wielu konkretnych informacji, bazujących na naszym doświadczeniu. Jeśli podejmiemy się planowania działań, na których się nie znamy, z dużym prawdopodobieństwem projekt będzie trudny do realizacji, może być również niespójny i nielogiczny. Działania projektowe, mimo tymczasowego

¹ Encyklopedia Zarządzania, <https://mfiles.pl/pl/index.php/Projekt>.

charakteru, muszą wywołać trwałą zmianę i osiągnąć unikalny cel. Dodatkowo to, że realizujemy konkretny projekt w konkretnym czasie, za konkretne pieniądze i z konkretnymi osobami nadaje mu niepowtarzalność, a właśnie unikalny cel i niepowtarzalność działań wyróżniają projekt. Kolejnym krokiem jest zastanowienie się, jakich rezultatów się spodziewamy i jak będziemy je oceniać, czy faktycznie osiągnęliśmy zaplanowane zamierzenia. I wreszcie – musimy ocenić, czego do tej zmiany potrzebujemy, ile będzie nas to kosztowało i ile czasu potrzebujemy, aby wprowadzić daną zmianę.

Pierwszy etap pracy nad projektem pozwala na rozwijanie wielu ciekawych pomysłów, które czasem powstają w wyniku działania nieskrępowanej fantazji członków organizacji. Czasem to działanie przynosi niesamowite efekty. Proszę pamiętać jednak, że planując przyszłe działania warto przestrzegać kilku zasad. Projekt musi:

- być zgodny z celami działania organizacji/ Każda organizacja ma swoją misję, która została sformułowana na początku działalności. Misja określa kierunki naszych działań. Bardziej szczegółowe cele funkcjonowania organizacji zawarte są w statucie lub innym dokumencie powołującym organizację. Pamiętajmy, że każdy projekt musi być zgodny z misją i statutem, inaczej jego realizacja będzie mało wiarygodna.
- odpowiadać na opisane i udokumentowane potrzeby. Realizujemy projekty nie dlatego, że wydają się one potrzebne i słuszne, ale dlatego, że potrzebują ich odbiorcy – czyli osoby, których dotyczy jakiś problem. Musimy znać potrzeby odbiorców projektu, zanim przystąpimy do realizacji działań (można je zbadać wywiadem, ankietą, opierać się na danych zebranych przy okazji innych działań).
- wskazywać ściśle określoną grupę odbiorców (grupa docelowa, uczestnicy);
- mieć jasno określone, realne cele, sposoby ich realizacji oraz efekty (rezultaty);
- posiadać koszty projektu powiązane z przedsięwzięciem i oszacowane na podstawie cen rynkowych.

Tworząc projekt i ubierając w słowa nasze pomysły, warto używać prostego języka, który bez problemu będzie rozumiany przez osoby spoza naszej organizacji (np. jeśli jesteśmy żeglarzami, to warto unikać fachowej terminologii lub ją tłumaczyć na język przystępny osobom niezwiązanym z tą pasją). Jednak przy tym pozornym uproszczeniu terminologii należy nadal opisywać rzeczy wnikliwie – tak, aby osoba, która będzie czytała nasz projekt w pełni go zrozumiała. Nawet wtedy, gdy nie zajmuje się ona tematyką, w zakresie jakiej działa nasza organizacja.

Cykl życia projektu

Każdy projekt rozpoczyna się od pomysłu, jaki powstaje w organizacji lub w grupie, co wiemy już z poprzedniego rozdziału. Pomysł ten jest następnie rozwijany bazując na wcześniejszych doświadczeniach organizacji. Proces rozwoju pokazuje przedstawiony poniżej cykl życia projektu, wytyczając istotne fazy w pracy nad projektem.

PROGRAMOWANIE

W tej fazie przygotowujemy się do realizacji projektu. Oceniamy warunki ekonomiczno-społeczne, jakie panują na planowanym obszarze realizacji projektu. Warto poznać kierunki polityki (lokalnej, regionalnej, państwowej, międzynarodowej) w interesującym nas temacie. Ponadto, konieczne jest poznanie wszystkich dokumentów, na których oprzemy realizację projektu, takich jak strategie rozwoju czy dotyczące nas przepisy prawa.

IDENTYFIKACJA

To jest faza, podczas której głębiej i bardziej szczegółowo analizujemy obszar, w którym chcemy działać. To na tym etapie zbieramy informacje potwierdzające występowanie problemu. W tym momencie też konsultujemy nasz pomysł z osobami lub instytucjami, do których chcemy skierować projekt. Ponadto analizujemy również sytuację oraz problemy, z którymi się stykają. Wtedy zastanawiamy się też, w jaki sposób najlepiej działać, aby te problemy wyeliminować.

FORMUŁOWANIE

Na tym etapie tworzymy krok po kroku wszystkie elementy projektu. Nadajemy naszemu pomysłowi ramy czasowe i finansowe, wykazujemy, co chcemy osiągnąć i przedstawiamy te działania jako realny plan. To jest również dobry moment na dobranie zespołu. Ważnym elementem projektu jest informacja w jaki sposób będziemy mierzyć sukces projektu oraz jak zapewnimy trwałość naszych działań. O te obszary należy zadbać również podczas fazy formułowania.

WDRAŻANIE

Wdrażanie to jeden z najbardziej emocjonujących etapów cyklu życia projektu. Uruchamiamy projekt i realizujemy go krok po kroku, zgodnie z naszymi planami. W trakcie wdrażania kadra zarządzająca projektem monitoruje, czy wszystko dzieje się zgodnie z planem. Warto pamiętać, że życie zazwyczaj weryfikuje nasz idealny plan i konieczne jest wprowadzenie zmian w projekcie. Pamiętajmy, że celem projektu jest uzyskanie rezultatów, a nie zrealizowanie projektu punkt po punkcie. Jeśli rezultat wymaga zmiany planu warto to przedyskutować z instytucją organizującą konkurs lub sponsorem.

EWALUACJA

Oceniamy rezultaty projektu głównie po to, żeby stwierdzić czy efekty, jakie miało przynieść nasze działanie zostały osiągnięte i w jakim stopniu udało nam się tego dokonać. Ewaluacja pozwala wyciągnąć wnioski na przyszłość. Ewaluacji całego projektu dokonujemy po zakończeniu jego realizacji, jednak powinniśmy też wykorzystywać ewaluację w trakcie, aby korygować ewentualne błędy podczas realizacji projektu. Często dane uzyskane podczas ewaluacji jednego projektu stanowią inspirację do rozpoczęcia fazy programowania kolejnego projektu. W taki sposób cykl życia projektu zatacza koło, co przedstawione zostało na schemacie zamieszczonym poniżej:

